

Övertidslax

Har Du varit med om att "sälja in" ditt favoritvatten till fiskekamrater? Har Du nästan utlovat fångstgaranti? Nappade de på kroken? Hur gick det? Fiasko?

Tänkte väl det. Jag har trots flera liknande upplevelser ännu inte lärt mig att ligga lågt med mina favoritvatten.

Det här handlar om en sådan resa till en liten laxälv i Norge.

Under ett antal år i rak följd fiskade jag, min fiskekamrat Stig och broder Staffan, en eller flera veckor varje sommar, en sträcka i Söråa, Nordtrøndelag. Det var för oss ett laxparadis. Vi var nästan alltid mer eller mindre ensamma flugspövtare i fem höler.

Lax då? Jorå, vi fick både många smålaxar mellan 1,5 – 3 kg, plus då och då en och annan upp till 8-9 kg, samt ibland havsöring.

Vi döpte hölerna i det vackra jordbrukslandskapet till Tälthölen, Lagårdshölen, Krokhölen och Svängen.

De första åren tältade vi i en underbar björkbetså vid den översta hölen.

Bersån gick hädan i en vårflod så vi fick flytta vår tältplats till Krokhölen.

Älvens karaktär och litenhet gjorde att vi allt mer övergick till fiske med enhandsspön kring 9 fot i klass 7-8. Stigs och Staffans 14 fots Goffrey Bucknall hembyggen i glasfiber användes mycket sällan. Självt använde jag mig mest av ett 11 fots Bruce & Walker i glasfiber med en hemsydd skjutklump i klass 9. Vi utvecklade också en speciell teknik med kast tvärs strömmen och i Krokhölen ibland uppströms. Flugan som sällan var större än storlek åtta togs sedan hem med halvmeterslånga drag.

Vid en sammankonst där fiskekamraterna, fotografen Leif och skribenten Lars-Åke var närvarande ”glappade” jag så intensivt om Söråas förträfflighet att det bestämdes att göra ett gemensamt besök vid älven. De båda ”gästerna” plockades upp en julivecka i Gimdalsbyn och vi drog över kölen mot Højlandet.

Nu bar det sig inte bättre än att denna vecka var en av de varma lågvattenveckorna. Fem spön bearbetade fruktlöst hölerna med allt som fans i askarna i tre dygn. Vi varken såg eller kände någon fisk.

En oförglömlig minnesbild är när Lars-Åke kommer gående upp mot tätläget vid Krokhölen med ett knippe kolfiberspön över axeln och med djup sarkasm uttalar;

- Det är bra fart på smolten i den här älven.

Stig, Leif och Lars-Åke beslutar sig för att packa ihop och vända bilkylaren mot hemtrakterna.

Broder Staffan och jag håller krigsråd. Vi beslutar oss för att ge älven en natt till. Samtidigt pratar vi också om att kanske ta en total ”time out” med laxflugfiske oavsett resultat kommande natt.

Natten var de andra i stort sett lik. Vi fick ingen fisk men såg några steg med vad vi trodde var havsöring på de nedersta nackarna. Trots intensivt kastande visades inget intresse för våra flugor. Fram emot de tidiga morgontimmarna var vi rätt trötta och brutna åter vid Krokhölen.

- Nu går jag och lägger mig och sover och när jag vaknar åker vi hem. Jag föreslår att vi aldrig mer fiskar här, suckar den nedstämde brodern och förberedde sig att krypa ner i sovsäcken.
- Okey, så får det bli, svarade jag. Men jag tar bara en sista sväng upp till Lagårdshölen innan jag går och lägger mig.

Jag greppar min Bruce & Walker och tar stigen genom lövskogen upp till hölen. Väl framme sätter jag mig i morgonsolen och stoppar en pipa, tänder den och tittar ut över hölen.

Lagårdshölen skiljer sig från alla andra höler i denna del av älven. Den har en grund, lagom hård inloppsström, sen följer en rund mycket djup hölja, följt av en bred, grund nacke som övergår i två forsar ner till Krokhölen. En klippa bildar fond på andra sidan innan den djupa delen av höljan. Mitt emellan klippan och stranden jag sitter vid kan man vid lågt vattenstånd knappt skönja två stora stenar. Vid dessa stenar har samtliga laxar av klass vi fått i älven huggit. Så långt har det gått att vi till andra sagt att visar sig en lax på detta ställe kan vi garantera att den hugger.

När jag nu sitter i tankar i den värmande morgonsolens strålar, hör jag plötsligt det karakteristiska ”kloffset” från en fisk och ser en kraftig virvel i vattnet vid stenarna.

Nu är det nästan som om hjärtat slår dubbelslag. Det dunkar i tinningarna. Jag blir torr i munnen och knackar snabbt ur pipan. Trots att jag nu tror mig veta exakt vad och hur jag skall göra stapplar jag på darriga ben fram till älven. Jag kontrollerar att jag går i vattnet precis på rätt ställe. Hur långt ut jag skall vada är inte heller något jag tvekar om. Slutligen tar jag sikte på en bit av ett betongblock som ligger precis i vattenlinjen vid motsatt strandbrink och börjar riva rätt långd lina av rullen.

Flugan landar där den ska redan i första utlägget. På just detta ställe, och när stor fisk visat sig, brukar vi inte sätta fart på flugan utan låta strömmen sköta driften. Jag följer spånt flugan förmodade väg. När den passerar över den förmodade ståndplatsen växer vattnet och en kraftig plog bildas. Nu känns det nästan som om bottnen är på väg att sjunka undan och jag är på väg att glida ur vadarbyxorna. Ett "tjoffs" och en kraftig virvel avlutar det hela. Flugan hänger nu rakt nedströms mig och har tappat fart. Jag har inte känt något och blir förvånad över det lugn som nu kommer över mig.

Jag vadar sakta och försiktigt i land samt går tillbaka till stocken jag satt på tidigare. Stoppar omständligt pipan och stryker eld på en sticka. Från handtagets kork lösgör jag flugan och iakttar den.

Det är vårt standardmönster i älven. En hembunden, hårvingad Jock Scott på en dubbelkrokad Mustard storlek 10.

Normalt skulle jag nu ha skiftat till en storlek mindre men det känns inte rätt för den här platsen som har ett djup om ett par meter. En sista puff på pipan och jag fattar spöt, går fram till älven och upprepar samma väl kända procedur som vid första försöket. Även denna gång är jag nöjd med första kastet.

Denna drift avlutas med samma dova ljud och virvel som förra gången men nu åtföljt av en våldsam tyngd i linan. Fast fisk! Ingen rullning i ytan. Inget hopp. En bestämd rusning ner på djupet i höljan är det första som sker. Där står och går laxen och stökar i säkert tio minuter utan att jag får se en skymt av den. Där jag nu står är det bråddjupt rakt ner i höljans mitt. Första gången laxen kommer till ytan vid mina fötter får jag en smärre chock av hur grov och stor den verkar. Mötet blir dock kort. Laxen dyker obevekligt ner i djupet för att stå och stängas i ytterligare tio minuter.

Nästa gång den tvingas till ytan är det nästan läge att försöka taila den men när jag böjer mig fram får laxen nytt liv och drar i en längre rusning i ytan ner mot den bortre delen av nacken. Läget är nu lite prekärt men det verkar som om jag kan tvinga laxen att komma upp i höljan igen.

Laxen kommer motvilligt och sakta under press upp mot mig men då den passerar den del av nacken som leder ner i huvudfåran lägger den sig plötsligt på sidan och blir som ett dött tungt föremål.

Med stigande panikkänsla märker jag att jag inte kan hålla emot och ser hur laxen med ökande hastighet obevekligt glider över nacken ner i den 150 meter långa forsen ner mot Krokhölen. Det är bara att halkande på strandstenarna försöka hänga med. Det är svårt att hålla undan för träden som hänger över älven och jag tappar kontroll över var laxen är.

Mitt i forsen hänger en större björk ut över den djupaste delen av forsen. Jag har tidigare lyckats ta mig förbi den så när jag kommer ner till den vet jag att jag måste vada ut i forsen och böja mig ner så att vadarna nästan tar in vatten. Manövern lyckas och jag reser mig upp nedanför björken och greppar efter veven i rullen. Det finns ingen vev! Det finns ingen spole i rullen! Linan försvinner ner mellan mina ben ner i forsen! Där kan jag svagt skönja spolen liggande mellan mina fötter. Ner med ena armen upp till axeln i vatten och famlande lyckas jag få tag på spolen och fumlande få den på plats i rullen.

Nu har jag inte den minsta aning om var laxen är utan försöker bara veva in all löslina som bildats samtidigt som jag stapplande i ovisshet tar mig sista biten ner för forsen till Krokhölen.

När jag vevat ikapp får jag några långsamma tunga svar. Laxen är kvar! Långt där nere någonstans i Krokhölen finns den! Där finns också min troligen nu snarkande broder i tältet.

Kraxande får jag nu luft i lungorna och genom stämbanden.

- Steffe! Kom och hjälp! vrålar jag allt vad jag kan gång på gång

Ut ur tältet kommer min bror sömndrucken i raggsockor och långkalsonger med en slidkniv i högsta hugg.

- Vad är det! Vad har hänt! Varför skriker du så! sludrar min bror nyvaket till svar.

- Du måste hjälpa mig. Jag har en jättelax på ute i hölen. svarar jag nu lite lugnare för att inte jaga upp honom mer i onödan.

Slutet på kampen blir nu helt odramatisk och laxen kommer med gemensamma krafter på land.

Sedvanlig avblodning, upphängning och troféfotografering vidtar. Kaffe måste kokas och avnjutas. Då dyker en bonde upp vid lägret med en badrumsvåg under armen. Han har i en kikare sett slutfasen av kampen från sitt köksfönster nere vid Svängen dit det är ca 600 meter! Vägning av fiskare, sedan fiskare plus lax, följt av lite matematik ger 13,5 kg vid handen.

